

ЗАСТОСУВАННЯ ЧАСТКОВИХ ЗНІМНИХ ПЛАСТИНКОВИХ ПРОТЕЗІВ З МЕТАЛЕВИМ БАЗИСОМ У ПАЦІЄНТІВ З ЧАСТКОВИМИ ДЕФЕКТАМИ ЗУБНИХ РЯДІВ, ЩО УСКЛАДНЕНІ ЗУБОЩЕЛЕПНИМИ ДЕФОРМАЦІЯМИ

Паталаха О. * 0000-0002-2549-3230,

Волошина В. 0009-0005-2872-2114,

Черніков І. 0009-0009-9990-9209

* Автор-кореспондент ortstom@kmu.edu.ua

ПВНЗ Київський медичний університет, м. Київ, Україна
Кафедра ортопедичної стоматології і ортодонтії

Анотація. У представленій роботі розглянуто можливість застосування часткових знімних пластинкових протезів із металевим базисом для ортопедичної реабілітації пацієнтів із частковою вторинною адентією та вторинними зубощелепними деформаціями. Проаналізовано переваги конструкцій для підвищення точності та стабільності у складних клінічних умовах.

Вступ. Поширеність часткової втрати зубів серед дорослого населення залишається високою і становить приблизно 70%. Несвоєчасне відновлення цілісності зубного ряду призводить до розвитку вторинних зубощелепних деформацій. У подальшому протезування таких пацієнтів потребує тривалої попередньої підготовки та значних клінічних ресурсів.

Для підвищення ефективності лікування цієї категорії осіб нами було застосовано часткові знімні пластинкові протези з металевим базисом. Такі конструкції характеризуються високою точністю прилягання до тканин протезного ложа, механічною міцністю і стабільністю, що дозволяє оптимізувати процес відновлення за наявності оклюзійних порушень.

Актуальність. Сучасна ортопедична стоматологія володіє широким арсеналом методів як профілактики основних стоматологічних захворювань, так і їх лікування.

Незважаючи на це, дефекти зубних рядів і до сьогодні залишаються поширеним явищем серед пацієнтів, які звертаються за допомогою до стоматолога-ортопеда.

Результатом порушення цілісності зубного ряду є розвиток складного комплексу змін морфологічного, функціонального та естетичного характеру. Це спричиняє значні складнощі на етапах діагностики та лікування цієї категорії пацієнтів. Застосування в таких випадках знімних протезів з металевими базисами, виготовлених із залученням цифрових технологій (CAD/CAM, SLM, 3D-друк), забезпечує високу точність конструкції. Як наслідок, такі каркаси мають оптимальну адаптацію до тканин протезного ложа вже під час першої клінічної примірки.

Мета роботи: підвищення ефективності ортопедичної реабілітації пацієнтів із дефектами зубних рядів, ускладненими зубощелепними деформаціями, шляхом обґрунтування та впровадження часткових знімних пластинкових протезів із металевим базисом.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були пацієнти з частковою втраченою зубів та вторинними зубощелепними деформаціями. Комплексне стоматологічне обстеження пацієнтів проводили за загальноприйнятою методикою. Для класифікації дефектів зубних рядів застосовували систематизацію за Кенеді, а також враховували величину дефектів (малі, середні та великі). Діагностику зубощелепних деформацій здійснювали за класифікацією професора С. І. Дорошенка.

Серед додаткових методів дослідження використовували: оклюзіографію, аналіз діагностичних моделей у паралелометрі, оглядову рентгенографію (ортопантомографію) щелеп, комп'ютерну томографію (КПКТ) щелеп і скронево-нижньощелепного суглобу.

Результати. На підставі ретельного аналізу форми зубних рядів, оцінки зміщення зубів у трьох площинах (сагітальній, трансверзальній та вертикальній), а також визначення ступеня порушення оклюзійних контактів, було сформовано індивідуальні плани лікування. Останні передбачали необхідність спеціальної підготовки порожнини рота (терапевтичної, хірургічної, ортодонтічної) з урахуванням клінічної ситуації, готовності пацієнтів до запропонованого об'єму втручання, або можливість проведення протезування без попередньої підготовки.

Серед пацієнтів, які звернулися за допомогою з приводу заміщення часткових дефектів зубних рядів знімними протезами, було сформовано дві клінічні групи. До *першої клінічної групи* увійшли 33 пацієнти без вторинних зубощелепних деформацій, які мали показання та надали згоду на протезування частковими знімними протезами з металевим базисом. Гендерний склад цієї групи був наступним: жінки склали 75,8 % (25 осіб), чоловіки — 24,2 % (8 осіб).

До *другої клінічної групи* увійшов 51 пацієнт із частковими дефектами зубних рядів, обтяженими вторинними зубощелепними деформаціями. Статевий склад

цієї групи: жінки — 76,5 % (39 осіб), чоловіки — 23,5 % (12 осіб). За результатами комплексного обстеження другу групу було розподілено на дві підгрупи:

- *Перша підгрупа* ($n = 39$; 76,5 % від складу групи): включала 30 жінок (76,9 %) та 9 чоловіків (23,1 %). Пацієнти цієї підгрупи потребували обов'язкової попередньої комплексної підготовки перед протезуванням частковими знімними протезами з металевим базисом.
- *Друга підгрупа* ($n = 12$; 23,5 % від складу групи): складалася з 9 жінок (75,0 %) та 3 чоловіків (25,0 %). Пацієнтам цієї підгрупи попередню підготовку не проводили, оскільки за результатами клініко-рентгенологічного обстеження ступінь деформації дозволяв розпочати ортопедичне лікування безпосередньо.

Під час планування лікування пацієнтів, яким не проводили попередню спеціальну підготовку, враховували фізико-механічні властивості базисних матеріалів та конкретну клінічну ситуацію. У пацієнтів другої підгрупи другої клінічної групи включені дефекти виявляли у 75,0 % випадків, кінцеві — у 25,0 %. За величиною дефекти розподілилися таким чином: малі склали 66,7 %, середні — 33,3 %.

За класифікацією С.І.Дорошенко, у пацієнтів цієї підгрупи діагностовано вертикальну форму деформації (50,0 %), горизонтальну (33,3 %) та комбіновану (16,7 %). З огляду на ці дані, для ортопедичної реабілітації було обрано часткові знімні пластинкові протези з металевим базисом.

Обов'язковим етапом лікування було проведення паралелометрії для визначення оптимального шляху введення та виведення протеза. Це дозволило запобігти труднощам під час накладання готової конструкції, зумовленим наявністю зубощелепних деформацій.

Часткові знімні протези з металевим базисом мають низку переваг перед акриловими аналогами. Використання металевих сплавів забезпечує підвищену міцність та стійкість конструкції до деформацій під час експлуатації, що особливо важливо при складній траєкторії введення протеза. Застосування цього виду протезування дозволяє повноцінно відновити функції відкушування та жування, скоротити терміни лікування і запобігти подальшому прогресуванню деформацій зубних рядів.

Висновки. Застосування часткових знімних пластинкових протезів із металевим базисом у пацієнтів із частковими дефектами зубних рядів, обтяженими зубощелепними деформаціями, дозволяє повною мірою реалізувати позитивні властивості такої конструкції. Використання металевого базису забезпечує високу точність прилягання, механічну стабільність та зносостійкість протезів, що є ключовим фактором для успішної ортопедичної реабілітації та запобігання подальшому прогресуванню вторинних деформацій.

Ключові слова: ортопедична стоматологія; часткові дефекти зубних рядів; металевий базис; часткові знімні протези; зубощелепні деформації; паралелометрія.